

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 9. novembra 2010*

Vo veci C-296/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Amtsgericht Stuttgart (Nemecko) z 31. mája 2010 a doručený Súdnemu dvoru 16. júna 2010, ktorý súvisí s konaním:

Bianca Purrucker

proti

Guillermovi Vallésovi Pérezovi,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J.N. Cunha Rodrigues, sudcovia A. Arabadžiev, A. Rosas (spravodajca), U. Løhmus a A. Ó Caoimh,

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: N. Jääskinen,
tajomník: B. Fülöp, referent,

so zreteľom na rozhodnutie predsedu Súdu z 15. júla 2010 prejednať vec v skrátenom súdnom konaní podľa článku 23a Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 104a prvého odseku Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. septembra 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- B. Purruker, v zastúpení: B. Steinacker, Rechtsanwältin,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Kemper, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,
- španielska vláda, v zastúpení: J. M. Rodríguez Cárcamo, splnomocnený zástupca,
- francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a B. Beaupère-Manokha, splnomocnení zástupcovia,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: F. Penlington, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët a S. Grünheid, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí generálneho advokáta,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243).
- ² Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi B. Purruckerovou a G. Vallésom Pérezom, ktorý sa týka práva na zverenie ich syna Merlína do osobnej starostlivosti.

Právny rámec

- 3 Nariadeniu č. 2201/2003 predchádzalo nariadenie Rady (ES) č. 1347/2000 z 29. mája 2000 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností k spoločným deťom manželov (Ú. v. ES L 160, s. 19; Mim. vyd. 19/001, s. 209). Nariadenie č. 1347/2000 bolo zrušené nariadením č. 2201/2003, ktorého pôsobnosť je širšia.

- 4 Odôvodnenia č. 12, 16 a 21 nariadenia č. 2201/2003 stanovujú:

„(12) Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.

...

(16) Toto nariadenie nemá brániť súdom členského štátu, aby v naliehavých prípadoch prijímali predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, ktoré sa týkajú osôb alebo majetku nachádzajúcich sa v danom štáte.

...

(21) Uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v členskom štáte sa má zakladať na zásade vzájomnej dôvery a dôvody neuznania by sa mali obmedziť na najnutnejšie minimum.“

5 Podľa znenia článku 2 nariadenia č. 2201/2003:

„Na účely tohto nariadenia:

1. pojem ‚súd‘ označuje všetky orgány v členských štátoch s právomocou vo veciach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia podľa článku 1;

...

4. pojem ‚rozsudok‘ označuje... rozsudok týkajúci sa rodičovských práv a povinností vydaný súdom členského štátu bez ohľadu na to, ako sa rozsudok označuje, vrátane uznesenia, príkazu alebo rozhodnutia;

...

7. pojem ‚rodičovské práva a povinnosti‘ označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnicke právo a právo styku s dieťaťom;

...

9. pojem ‚opatrovnicke právo [alebo právo na zverenie do osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*]‘ zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa;

...“

- 6 Článok 8 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.“

7 Článok 16 nariadenia č. 2201/2003 s nadpisom „Začatie konania na súde“ stanovuje:

„1. Konanie na súde sa považuje za začaté:

a) momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde, za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil doručenie písomnosti odporcovi;

alebo

b) ak sa pred jej podaním na súd musí písomnosť doručiť, momentom jej prevzatia orgánom povereným doručovaním za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil podanie písomnosti na súde.“

8 Podľa článku 17 tohto nariadenia:

„Ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.“

9 Článok 19 ods. 2 a 3 uvedeného nariadenia uvádza:

„2. Ak sa vedú konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu a s rovnakým predmetom konania na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

3. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, súd, ktorý začal konať ako druhý, odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.

V takom prípade účastník, ktorý podal návrh súdu, ktorý začal konať ako druhý, môže podať svoj návrh na súd, ktorý začal konať ako prvý.“

10 Článok 20 toho istého nariadenia s nadpisom „Predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení“ stanovuje:

„1. V naliehavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu.

2. Platnosť opatrení uvedených v odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.“

- 11 Článok 21 a nasl. nariadenia č. 2201/2003 sa týkajú uznávania a výkonu rozhodnutí. Uvedený článok 21 ods. 1 najmä stanovuje, že rozhodnutia vyhlásené v členskom štáte sú uznané v ostatných členských štátoch bez osobitného konania.
- 12 Článok 24 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že právomoc súdu členského štátu pôvodu sa nesmie skúmať.

Skutkové okolnosti vo veci samej a prebiehajúce konania

- 13 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, súvisiacich skutkových okolností uvedených v rozsudku z 15. júla 2010, Purrucker (C-256/09, Zb. s. I-7353) a zo spisu vo veci predloženého Súdnemu dvoru vnútroštátnym súdom vyplýva, že v polovici roka 2005 B. Purrucker, nemecká štátna príslušníčka, a G. Vallés Pérez, španielsky štátny príslušník narodený v Nemecku, odišli bývať do Španielska. Z ich partnerského vzťahu sa 31. mája 2006 predčasne narodili dvojičky, chlapec Merlín a dievča Samira. G. Vallés Pérez uznal svoje otcovstvo. Keďže rodičia detí žili spolu, majú podľa španielskeho právneho poriadku deti v spoločnej starostlivosti. Deti majú nemecké i španielske štátne občianstvo.
- 14 Keďže vzťahy medzi B. Purruckerovou a G. Vallésom Pérezom sa zhoršili, B. Purrucker sa chcela vrátiť aj so svojimi deťmi do Nemecka, kým G. Vallés Pérez sa tomu najskôr bránil. Dňa 30. januára 2007 účastníci konania uzavreli dohodu vo forme notárskej zápisnice, ktorá mala byť schválená súdom na účely jej vykonateľnosti, podľa znenia ktorej sa B. Purrucker mala odsťahovať do Nemecka so svojimi deťmi.

- 15 Z dôvodu komplikácií a potreby podrobiť sa chirurgickému zákroku nemohla maloletá Samira opustiť nemocnicu v plánovaný deň odchodu. B. Purruker teda odcestovala do Nemecka so svojim synom Merlínom 2. februára 2007. Účastníci konania majú rozdielny názor na to, či odporca vzhľadom na mimoriadnu situáciu súhlasil s tým, aby navrhovateľka vycestovala s ich spoločným synom Merlínom.
- 16 Pobyt rodinných príslušníkov sa od 2. februára 2007, t. j. odo dňa odchodu B. Purrukerovej nezmenil.
- 17 Medzi účastníkmi konania vo veci samej prebiehajú tri konania:
- predmetom prvého konania, vedeného v Španielsku pred Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial, návrh na začatie ktorého podal G. Vallés Pérez, je nariadenie predbežných opatrení. Nie je vylúčené, že za určitých podmienok by toto konanie mohlo byť považované za konanie vo veci samej, ktorého predmetom je zverenie detí Merlína a Samiry do osobnej starostlivosti,
 - predmetom druhého konania, vedeného v Nemecku, návrh na začatie ktorého podal G. Vallés Pérez, je nariadenie výkonu rozhodnutia Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial z 8. novembra 2007, ktorým sa nariaďujú predbežné opatrenia a vo vzťahu ku ktorému bol vyhlásený už citovaný rozsudok Purruker, a
 - predmetom tretieho konania, vedeného v Nemecku, návrh na začatie ktorého podala B. Purruker, je zverenie tých istých detí do osobnej starostlivosti. Ide o konanie, ktoré viedlo k podaniu návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

Konanie začaté v Španielsku na účely nariadenia predbežných opatrení týkajúcich sa zverenia detí do výchovy a prípadného rozhodnutia vo veci samej

- 18 G. Vallés Pérez, ktorý sa už necítil byť viazaný notárskou zápisnicou z 30. januára 2007, začal v priebehu júna 2007 konanie na Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial na účely nariadenia predbežných opatrení a najmä zverenia detí Samiry a Merlína do jeho osobnej starostlivosti.
- 19 Pojednávanie sa konalo 26. septembra 2007. B. Purrucker predložila písomné pripomienky a bola na ňom zastúpená.
- 20 Rozhodnutím z 8. novembra 2007 Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial rozhodol, že má právomoc konať a prijal naliehavé a predbežné opatrenia, najmä pokiaľ ide o zverenie detí do výchovy. Toto rozhodnutie bolo predmetom opravného uznesenia z 28. novembra 2007.
- 21 Podľa dokladov doložených do spisu ostávajú podľa španielskeho práva v prípade predbežných opatrení predchádzajúcich žalobe vo veci samej účinky predbežných opatrení zachované len vtedy, ak je hlavný žalobný návrh podaný v lehote 30 dní po ich prijatí.

- 22 G. Vallés Pérez podal v januári 2008 k dátumu, ktorý nebol bližšie špecifikovaný a ktorý nevyplýva zo žiadneho dokladu v spise predloženom vnútroštátnym súdom, návrh vo veci samej pred Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial. B. Purrucker tvrdí, že tento návrh bol podaný po lehote.
- 23 Rozhodnutím z 28. októbra 2008 Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial zaujal stanovisko k otázke „súdu, ktorý ako prvý začal konať“ v zmysle článku 19 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003. Poznamenáva, že o otázke svojej právomoci rozhodol už v rozhodnutí z 8. novembra 2007 a pripomína rozličné súvisiace skutkové údaje citované v tomto rozhodnutí. Uvádza, že 28. júna 2007 mu bol predložený návrh na nariadenie predbežných opatrení týkajúcich sa zverenia detí do výchovy. Keďže nemecký súd začal na návrh matky konať až v septembri 2007, Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial sa považuje za „súd, ktorý ako prvý začal konať“ a vyhlasuje sa za príslušný pre konanie vo veci v zmysle článku 16 nariadenia č. 2201/2003.
- 24 Rozsudkom z 21. januára 2010 Audiencia Provincial de Madrid (Španielsko), konajúc o odvolaní, ktoré podala B. Purrucker, potvrdila rozhodnutie z 28. októbra 2008. Odvolací súd zastával názor, že na uplatnenie článku 16 nariadenia č. 2201/2003 je prvým podaním návrh na nariadenie predbežných opatrení, ktorý bol podľa španielskeho práva podaný na Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial pred podaním návrhu na nemeckom súde. Naopak článok 20 nariadenia č. 2201/2003, na ktorý poukazuje B. Purrucker, aj keď je uplatniteľný na prejednávanú vec, nestanovuje žiadne pravidlo v oblasti právomoci a týka sa výlučne prijatia predbežných opatrení v naliehavých prípadoch, zatiaľ čo právomoc, ktorá je predmetom v danom prípade, je určená v súlade s pravidlami stanovenými v článku 19 tohto nariadenia. Toto riešenie je okrem toho v súlade s ustanoveniami článku 22 ods. 3 zákona o organizácii súdnej moci (Ley Orgánica del Poder Judicial).

Konanie začaté v Nemecku na účely výkonu rozhodnutia z 8. novembra 2007, ktoré vyhlásil Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial

- 25 Ide o konanie, ktoré viedlo k vyhláseniu už citovaného rozsudku Purrucker. G. Vallés Pérez najskôr okrem iného požadoval vrátenie maloletého Merlína a z obozretnosti podal návrh na vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial, vyhláseného 8. novembra 2007. Následne žiadal prednostne o výkon tohto rozhodnutia. V dôsledku toho Amtsgericht Stuttgart rozhodnutím z 3. júla 2008 a Oberlandesgericht Stuttgart (Nemecko) rozhodnutím z 22. septembra 2008, prijatým na základe odvolania, rozhodli o výkone uvedeného rozhodnutia.
- 26 V nadväznosti na opravný prostriedok, ktorý podala B. Purrucker, Bundesgerichtshof (Nemecko) položil Súdny dvor prejudiciálnu otázku. Prostredníctvom už citovaného rozsudku Purrucker Súdny dvor odpovedal, že ustanovenia článku 21 a nasl. nariadenia č. 2201/2003 sa neuplatňujú na predbežné opatrenia v oblasti osobnej starostlivosti o dieťa spadajúce pod článok 20 uvedeného nariadenia.
- 27 V bode 76 už citovaného rozsudku Purrucker Súdny dvor najmä uviedol, že ak v súlade s nariadením č. 2201/2003 vecná právomoc súdu, ktorý prijal predbežné opatrenie, zjavne nevyplýva z prijatého rozhodnutia alebo toto rozhodnutie neobsahuje jednoznačné odôvodnenie týkajúce sa vecnej právomoci tohto súdu odkazom na jednu zo skutočností zakladajúcich právomoc uvedených v článkoch 8 až 14 tohto nariadenia, možno na základe toho dospieť k záveru, že uvedené rozhodnutie nebolo prijaté v súlade s pravidlami týkajúcimi sa právomoci stanovenými uvedeným nariadením.

Konanie začaté v Nemecku na účely priznania práva zverenia do výchovy

- 28 Dňa 20. septembra 2007 B. Purruker žalobou podanou na Amtsgericht Albstadt (Nemecko) žiadala, aby maloletí Merlín a Samira boli zverení do jej osobnej starostlivosti. Odporcovi bolo podanie tejto žaloby oznámené až 22. februára 2008 doporučeným listom s návratkou. Už predtým však o podaní tejto žaloby vedel, rovnako ako Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial.
- 29 Z rozhodnutí Amtsgerichtu Albstadt, najmä z 25. septembra 2007 a 9. januára 2008, vyplýva, že podľa uvedeného súdu návrh B. Purrukerovej nemal žiadnu šancu na úspech. Keďže rodičia neboli zosobášení a zdalo sa, že neexistuje vyhlásenie o spoločnej starostlivosti, pretože dohodu uzatvorenú vo forme notárskej zápisnice z 30. januára 2007 nebolo možné vykladať ako obsahujúcu takéto vyhlásenie, B. Purruker mala výlučné právo na zverenie detí do starostlivosti, takže rozhodnutie o priznaní práva osobnej starostlivosti nebolo potrebné. Amtsgericht Albstadt okrem toho poukázal na konanie prebiehajúce v Španielsku.
- 30 Rozhodnutím z 19. marca 2008 Amtsgericht Albstadt pre nepríslušnosť zamietol návrh B. Purrukerovej, pokiaľ ide o maloletú Samiru. Toto rozhodnutie 5. mája 2008 potvrdil Oberlandesgericht Stuttgart. Vo svojom rozhodnutí Oberlandesgericht Stuttgart poznamenal, že toto dieťa malo od svojho narodenia obvyklý pobyt v Španielsku. Podľa uvedeného súdu sa na skutkový stav veci neuplatňoval článok 9 nariadenia č. 2201/2003 a neboli tiež splnené podmienky článku 15 toho istého nariadenia.
- 31 Ďalším rozhodnutím z 19. marca 2008 Amtsgericht Albstadt prerušil konanie vo veci zverenia maloletého Merlína do výchovy podľa článku 16 Haagskeho dohovoru o ob-

čianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980 (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“). V tomto konaní sa pokračovalo od 28. mája 2008 na návrh, ktorý podala B. Purrucker, pretože G. Vallés Pérez až do uvedeného dátumu nepodal návrh na návrat podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980. Ani neskôr nebol podaný žiadny návrh.

³² Z dôvodu návrhu na výkon rozhodnutia Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial z 8. novembra 2007, ktorý podal G. Vallés Pérez, bola vec týkajúca sa zverenia do výchovy postúpená Amtsgericht Stuttgart (Nemecko), v súlade s článkom 13 nemeckého zákona o výkone a uplatnení určitých právnych nástrojov v oblasti medzinárodného rodinného práva (Gesetz zur Aus- und Durchführung bestimmter Rechtsinstrumente auf dem Gebiet des internationalen Familienrechts).

³³ B. Purrucker podala 16. júla 2008 na Amtsgericht Stuttgart na základe článku 20 nariadenia č. 2201/2003 návrh na nariadenie predbežného opatrenia priznávajúceho jej výlučnú starostlivosť o jej syna Merlína, alebo subsidiárne výlučné právo na určenie pobytu tohto maloletého. Kontext tohto návrhu bol poznačený najmä zdravotnými problémami, ktoré sa zistili v rámci preventívnej zdravotnej prehliadky. Rozhodnutím z 28. júla 2008 bolo nariadenie požadovaného predbežného opatrenia zamietnuté z dôvodu neexistencie naliehavosti v zmysle článku 20 nariadenia č. 2201/2003. Amtsgericht Stuttgart najmä poznamenal, že maloletý bol poistený na základe sociálneho zabezpečenia jeho otca v Španielsku a že v prípade potreby bolo možné nariadiť vydanie preukazu zdravotného poistenia matke.

³⁴ Zo spisu týkajúceho sa konania predloženého Súdnemu dvoru vnútroštátnym súdom vyplýva, že v mesiacoch august, september a október 2008 sa Amtsgericht Stuttgart pokúsil v rámci konania vo veci samej vedeného pred ním niekoľkokrát a rôznymi prostriedkami, najmä prostredníctvom príslušného španielskeho súdu v rámci Európskej justičnej siete (EJS), kontaktovať Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lo-

renzo de El Escorial s cieľom zistiť, či je pred ním tiež vedené konanie vo veci samej. Jeho snaha však bola neúspešná.

- 35 Dňa 28. októbra 2008 Amtsgericht Stuttgart vydal rozhodnutie, v ktorom uvádza kroky, ktoré podnikol na príslušnom španielskom súde a absenciu odpovede zo strany Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial. Požiadal účastníkov konania, aby preukázali po prvé dátum podania návrhu nariadenia predbežných opatrení otcom v Španielsku, po druhé oznámenie rozhodnutia Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial z 8. novembra 2007 a po tretie podanie návrhu vo veci samej zo strany otca v Španielsku, ako aj dátum oznámenia podania tohto návrhu matke.
- 36 Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial 28. októbra 2008 vydal tiež rozhodnutie, ktorého obsah je opísaný v bode 23 tohto rozsudku a v ktorom odkazuje na list, ktorý mu zaslal Amtsgericht Stuttgart.
- 37 Po tom, čo účastníkov konania opätovne vyzval na predloženie stanoviska, Amtsgericht Stuttgart vydal 8. decembra 2008 rozhodnutie. Poukázal v ňom na rozhodnutie Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial z 28. októbra 2008 a na odvolanie, ktoré proti nemu podá B. Purruker. Prijal záver, že sám nemôže rozhodnúť o otázke „súdu, ktorý ako prvý začal konať“, pretože by to ohrozilo právnú istotu, keďže dva súde rozličných členských štátov by mohli prijať odporujúce si rozhodnutia. Otázka mala byť rozhodnutá súdom, ktorý ako prvý konštatoval svoju právomoc. V dôsledku toho Amtsgericht Stuttgart rozhodol prerušiť konanie v súlade s článkom 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003, až kým rozhodnutie Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial z 28. októbra 2008 nenadobudne právoplatnosť.

- 38 B. Purrucker podala proti rozhodnutiu Amtsgerichtu Stuttgart 8. decembra 2008 odvolanie. Dňa 14. mája 2009 Oberlandesgericht Stuttgart toto rozhodnutie zrušil a vrátil vec Amtsgerichtu Stuttgart, aby o nej opätovne rozhodol. Oberlandesgericht Stuttgart sa domnieval, že súd bol povinný sám preskúmať svoju právomoc a že článok 19 nariadenia č. 2201/2003 nepriznáva žiadnemu zo súdov, na ktorých boli začaté konania, výlučnú právomoc na to, aby sa stanovilo, na ktorom z nich sa začalo konanie ako na prvom. Oberlandesgericht Stuttgart uviedol, že návrh týkajúci sa osobnej starostlivosti podaný v Španielsku v júni 2007, ktorý podal G. Vallés Pérez, spadal do rámca konania týkajúceho sa nariadenia predbežných opatrení, kým návrh týkajúci sa osobnej starostlivosti podaný v Nemecku 20. septembra 2007, ktorý podala B. Purrucker, bol žalobou vo veci samej. Uvedená žaloba a uvedené konanie týkajúce sa nariadenia predbežných opatrení mali rôzne predmety sporu alebo šlo o rôzne návrhy. Prípadne bolo potrebné uznať existenciu pozitívneho kompetenčného sporu medzi oboma súdmi.
- 39 Uznesením z 8. júna 2009 Amtsgericht Stuttgart opätovne požiadal účastníkov konania, aby mu oznámili, v akom štádiu sa nachádza konanie začaté v Španielsku, a vyzval ich, aby sa vyjadrili k možnosti predložiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku týkajúcu sa určenia, na ktorom súde bolo konania začaté ako na prvom, v súlade s článkom 104b Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.
- 40 Uznesením z 19. októbra 2009 Amtsgericht Stuttgart navrhol účastníkom konania dohodu vo forme zmiery a to v tej podobe, aby účastníci konania buď pri zachovaní spoločnej starostlivosti o deti rozhodli, že Merlín má svoj obvyklý pobyt u B. Purruckerovej a Samira u G. Vallésa Péreza, alebo aby sa účastníci dohodli na tom, že právo starostlivosti o Merlína pripadne B. Purruckerovej a o Samiru G. Vallésovi Pérezovi. Návrh však nebol prijatý.

- 41 Dňa 13. januára 2010 sa pred Amtsgericht Stuttgart konalo pojednávanie, na ktoré prišli obaja účastníci konania, keďže G. Vallés Pérez bol zastúpený svojím advokátom. Nepodarilo sa dosiahnuť ani zhodu, ani priblíženie ich názorov.
- 42 Dňa 21. januára 2010 Audiencia Provincial de Madrid rozhodla o odvolaní, ktoré podala B. Purruker, rozsudkom, ktorý sa uvádza v bode 24 tohto rozsudku. Tento rozsudok z 21. januára 2010 bol Amtsgerichtu Stuttgart oznámený poštovou zásielkou nemeckého advokáta G. Vallésa Péreza.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania a prejudiciálne otázky

- 43 V návrhu na začatie prejudiciálneho konania Amtsgericht Stuttgart vysvetľuje, prečo podľa jeho názoru neexistuje žiadna odôvodnená pochybnosť o skutočnosti, že Merlín mal k 21. septembru 2007, teda k momentu, keď B. Purruker podala návrh na jeho zverenie do jej starostlivosti, obvyklý pobyt v Nemecku.
- 44 Podľa uvedeného súdu Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial nemal na základe článku 10 nariadenia č. 2201/2003 sústavnú právomoc až do 21. septembra 2007 z dôvodu skutočnosti, že rodinní príslušníci mali predtým svoj spoločný obvyklý pobyt v Španielsku, pretože nie je ani pravdepodobné, ani preukázané, že premiestnenie Merlína zo strany B. Purrukerovej zo Španielska do Nemecka bolo protiprávne. Notárska dohoda z 30. januára 2007 a navyše nepodanie žiadosti o návrat dieťaťa na základe článku 11 nariadenia č. 2201/2003 v spojení s Haagskym dohovorom z roku 1980 predstavujú údaje, ktoré nasvedčujú vyvráteniu tézy o neo-

právnenom premiestnení dieťaťa v zmysle článku 2 bodu 11 uvedeného nariadenia. Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial tiež nezakladá svoju právomoc na tomto ustanovení.

⁴⁵ Amtsgericht Stuttgart pripomína, že podľa článku 16 nariadenia č. 2201/2003 sa konanie na súde považuje za začaté momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil doručenie písomnosti odporcovi.

⁴⁶ Amtsgericht Stuttgart spresňuje, že žaloba z 20. septembra 2007 bola podaná na Amtsgericht Albstadt 21. septembra 2007, ale odporcovi bola doručená až 22. februára 2008 z dôvodov, za ktoré B. Purruker nezodpovedá, spojených s napádaním príslušnosti tohto súdu pre konanie vo veci s cudzím prvkom a pre prijatie opatrení týkajúcich sa zverenia dcéry účastníkov konania – Samiry do osobnej starostlivosti.

⁴⁷ Článok 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že súd jedného členského štátu, ktorý začal konať ako prvý o žalobe týkajúcej sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu, je prednostne príslušný vo vzťahu k súdu iného členského štátu, ktorému bola podaná žaloba s rovnakým predmetom v rovnakej veci. Podľa vnútroštátneho súdu predmet konania, ktoré sa začalo v júni 2007 pred španielskym súdom vo veci nariadenia predbežného opatrenia, je zhodný s predmetom konania vo veci samej, o ktorej začal nemecký súd konať v septembri 2007. Obe konania majú za predmet návrh smerujúci k súdnej úprave rodičovských práv a povinností k tomu istému spoločnému dieťaťu. Každý z oboch účastníkov v oboch konaniach navrhuje,

aby mu bolo priznané výlučné zverenie do starostlivosti. V oboch konaniach sú účastníci tí istí.

- 48 Časová prednosť konania sa posudzuje podľa článku 16 nariadenia č. 2201/2003. Amtsgericht Stuttgart však poznamenáva, že znenie tohto ustanovenia nerozlišuje, či ide o konanie vo veci samej alebo o konanie o nariadení predbežného opatrenia. Táto situácia umožňuje rozličné právne názory týkajúce sa pôsobnosti článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003.
- 49 Z právneho názoru, ktorý si osvojili Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial a Audiencia Provincial de Madrid, vyplýva, že španielsky súd sa považuje za konajúci vo veci v zmysle článku 16 a článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Konanie o nariadení predbežného opatrenia v spojení so žalobou vo veci samej podanou neskôr predstavujú jeden procesný celok. Predbežné opatrenie sa *ipso iure* stane neúčinným, ak sa do 30 dní od jeho doručenia nepodá návrh na začatie konania vo veci samej.
- 50 Podľa uznesenia Oberlandesgerichtu Stuttgart zo 14. mája 2009 sa článok 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 netýka vzťahu medzi žalobou vo veci samej a konaním o nariadení predbežného opatrenia, keďže tieto konania majú rozličný predmet, hoci rozhodnutie o zverení dieťaťa do starostlivosti má rovnaké účinky, či už bolo vydané ako predbežné opatrenie či ako rozhodnutie vo veci samej. Tento výklad je rovnako odôvodnený skutočnosťou, že článok 21 a nasl. nariadenia č. 2201/2003 sa neuplatňujú na predbežné opatrenia v zmysle článku 20 uvedeného nariadenia.

51 Vzhľadom na tieto skutočnosti Amtsgericht Stuttgart rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Je ustanovenie článku 19 ods. 2 nariadenia [č. 2201/2003] použiteľné v prípade, ak sa vo veci úpravy rodičovských práv na návrh jedného z účastníkov konania začalo konať na súde jedného členského štátu len o vydaní predbežného opatrenia a na súde iného členského štátu, na ktorom druhý účastník konania neskôr podal návrh na rozhodnutie vo veci samej s rovnakým predmetom konania, konať vo veci samej?

2. Použije sa toto ustanovenie aj vtedy, ak rozhodnutie vydané v samostatnom konaní o predbežnom opatrení v jednom členskom štáte nemožno v zmysle článku 21 nariadenia č. 2201/2003 uznať v druhom členskom štáte?

3. Je začatie konania, ktoré sa začalo na súde členského štátu vo veci samostatného predbežného opatrenia, rovnocenné s konaním, ktoré začalo vo veci samej v zmysle článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003, ak podľa vnútroštátneho procesného práva tohto členského štátu musí byť na zabránenie negatívnym procesnoprávnym následkom následne – v priebehu určitej lehoty – podaný návrh na začatie konania vo veci samej?“

Konanie pred Súdnyim dvorom

- 52 V rozhodnutí vnútroštátneho súdu Amtsgericht Stuttgart žiadal, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v naliehavom konaní podľa článku 104 b Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, a okrem toho navrhol, aby bol tento návrh na začatie prejudiciálneho konania pridelený tej istej komore, ktorá rozhodovala o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného Bundesgerichtshofom. Lis-
tom z 1. júla 2010 Amtsgericht Stuttgart svoju žiadosť spresnil s tým, že táto sa týkala uplatnenia nie článku 104b rokovacieho poriadku, ale článku 104a uvedeného rokova-
cieho poriadku.
- 53 Uznesením z 15. júla 2010 predseda Súdneho dvora vyhovel tejto žiadosti.

O prejudiciálnych otázkach

- 54 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či je článok 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 uplatniteľný, ak sa vo veci úpravy rodičovských práv a povinností na návrh jedného z účastníkov konania začalo konať na súde jedného členského štátu iba o nariadení predbežného opatrenia a na súde iného členského štátu, na ktorom druhý účastník konania neskôr podal návrh na rozhodnutie s rovnakým predmetom konania, konať vo veci samej. Druhá otázka sa týka uplatnenia tohto ustanovenia na rozhodnutie o predbežnom opatrení, ktoré nemožno uznať v zmysle článku 21 tohto nariadenia, zatiaľ čo tretia otázka sa týka uplatnenia uvedeného ustanovenia na konanie smerujúce k nariadeniu predbežných opatrení, eventuálne spojené s konaním vo veci samej.

55 Tieto otázky treba skúmať spolu.

Pripomienky účastníkov konania

56 Pred Súdnyh dvorom boli rozvinuté dve tézy.

57 Na jednej strane B. Purrucker, nemecká vláda a Európska komisia uvádzajú, že v prípade súbehu konania vo veci samej a konania smerujúceho k nariadeniu predbežných opatrení, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, neexistuje prekážka začatej veci, hoci by toto konanie mohlo predstavovať jeden procesný celok s návrhom vo veci samej, ak by bol podaný v lehote stanovenej zákonom. Každé konanie treba považovať za autonómnou entitu a prekážka začatej veci odpadá, akonáhle došlo k vydaniu rozhodnutia.

58 Ak by to tak nebolo, zdôrazňuje nemecká vláda, zmena obvyklého pobytu dieťaťa by nemohla byť zohľadnená, hoci nariadenie č. 2201/2003 berie do úvahy takúto zmenu, čo odporuje cieľu tohto nariadenia, ktorým je umožniť súdu, ktorý je dieťaťu najbližší, rozhodnúť vo veci rodičovských práv a povinností. Prijatie záveru, že v prípade súbehu konania vo veci samej a konania smerujúceho k nariadeniu predbežných opatrení, v ktorom došlo k prijatiu rozhodnutia, ide o prekážku začatej veci, by zaväzovalo súd, ktorý začal konať ako druhý, aby skúmal vnútroštátny právny poriadok členského štátu súdu, ktorý začal konať ako prvý, aby zistil, či nariadenie predbežných opatrení predpokladá alebo nepredpokladá, že konanie stále prebieha. Nakoniec nemecká vláda poukazuje na nebezpečenstvo voľného určovania súdnej príslušnosti účastníkmi konania („forum shopping“), ak sa dá dôraz na kritérium naliehavosti na stanovenie

súdu, ktorý sa bude považovať za príslušný, nariadi naliehavé predbežné opatrenia a zostane príslušným na konanie vo veci samej.

- 59 Na druhej strane česká vláda, španielska vláda a francúzska vláda uvádzajú, že povaha konania o predbežnom opatrení alebo konania vo veci samej nemá vplyv na uplatnenie článku 19 nariadenia č. 2201/2003. Pripomínajúc bod 130 návrhov, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston v konaní, ktorého sa týkal už citovaný rozsudok Purruker, francúzska vláda zdôrazňuje, že toto nariadenie v celom jeho rozsahu nerozlišuje medzi konečnými rozhodnutiami na jednej strane a dočasnými rozhodnutiami na strane druhej, či už v kapitolách 1 a 2 uvedeného nariadenia, alebo v jeho kapitole 3 venovanej uznávaniu. Relevantným kritériom teda je, že obe prebiehajúce konania majú rovnaký predmet a rovnaký dôvod, čo je prípad, ak sa obaja rodičia domáhajú zverenia tohto istého dieťaťa do svojej starostlivosti, či už na základe predbežného opatrenia alebo konečného rozhodnutia.
- 60 Všetci zainteresovaní v zmysle článku 23 Štatútu Súdneho dvora, ktorí predložili pripomienky, zastávajú názor, že nejde o prekážku začatej veci, ak jeden z návrhov smeruje k nariadeniu predbežných opatrení v zmysle článku 20 nariadenia č. 2201/2003, alebo ak súd, ktorý začal konať ako prvý, už nariadil predbežné opatrenia v zmysle tohto ustanovenia.
- 61 Komisia však zdôrazňuje, že pre súd, ktorý začal konať ako druhý, je ťažké určiť, či predbežné opatrenia nariadil súd s právomocou na konanie vo veci samej, alebo ide o predbežné opatrenia v zmysle článku 20 nariadenia č. 2201/2003. Z tohto dôvodu Komisia podporuje rovnakú tézu, ako je téza obhajovaná nemeckou vládou, a to, že konanie smerujúce k nariadeniu predbežných opatrení je autonómnym konaním, ktoré sa končí rozhodnutím o nariadení takýchto opatrení. Uznáva však, že je potrebné

spraviť výnimku z tejto zásady, ak vnútroštátne právo žalobcovi ukladá začať konanie o nariadení predbežného opatrenia predtým, ako môže začať konanie vo veci samej.

- 62 Väčšina zainteresovaných, ktorí predložili pripomienky, uviedla, že hoci pravidlo týkajúce sa prekážky začatej veci uvedené v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 je rovnaké ako pravidlo uvedené v článku 21 dohovoru z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), zmeneného a doplneného dohovorom z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (Ú. v. ES L 304, s. 1 – zmenené znenie – s. 77), dohovorom z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky (Ú. v. ES L 388, s. 1), dohovorom z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky (Ú. v. ES L 285, s. 1), ako aj dohovorom z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva (Ú. v. ES C 15, 1997, s. 1, ďalej len „Bruselský dohovor“) a článku 27 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42), cieľ a ostatné ustanovenia týchto predpisov sú príliš rozličné na uplatnenie riešení prípadne prijatých v rámci Bruselského dohovoru alebo nariadenia č. 44/2001 v kontexte nariadenia č. 2201/2003.
- 63 Nemecká vláda najmä zdôrazňuje, že v občianskoprávných veciach, ktoré patria do pôsobnosti nariadenia č. 44/2001, má predbežné opatrenie iba obmedzenú silu rozhodnutej veci, zatiaľ čo rozhodnutie vo veci samej získava plnú silu rozhodnutej veci. To nie je prípad predbežného opatrenia nariadeného v oblasti rodičovských práv a povinností, ktoré má iba formálnu silu rozhodnutej veci, ale nie materiálnu, v tom zmysle, že neskôr môže byť predmetom nového rozhodnutia z dôvodu zohľadnenia nových okolností. Okrem toho, ako to poznamenala Komisia, pravidlá týkajúce sa konfliktu rozhodnutí sú odlišné.

Odpoveď Súdneho dvora

- 64 Pravidlá týkajúce sa prekážky začatej veci smerujú k tomu, aby sa v záujme riadneho výkonu súdnictva v rámci Únie predišlo súbežným konaniam pred súdmi rôznych členských štátov a nezlučiteľnosti rozhodnutí, ktorá by z toho mohla vzniknúť (pozri v tomto zmysle, pokiaľ ide o Bruselský dohovor, rozsudky z 9. decembra 2003, *Gasser*, C-116/02, Zb. s. I-14693, bod 41, ako aj zo 14. októbra 2004, *Mærsk Olie & Gas*, C-39/02, Zb. s. I-9657, bod 31).
- 65 Podľa znenia článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 existuje prekážka začatej veci, ak sú na súdoch rôznych členských štátov podané žaloby týkajúce sa rodičovských práv a povinností vo vzťahu k jednému dieťaťu, ktoré majú rovnaký predmet a dôvod. V tejto súvislosti nie je potrebné, aby žaloby boli podané medzi tými istými účastníkmi konania.
- 66 Vzhľadom na ciele, ktoré sleduje nariadenie č. 2201/2003, a okolnosť, že text článku 19 ods. 2 tohto nariadenia namiesto toho, aby odkazoval na pojem „prekážky začatej veci“, tak ako je použitý v rôznych vnútroštátnych právnych poriadkoch členských štátov, uvádza ako prvky definície viaceru materiálnych podmienok, treba prijať záver, že pojmy použité v uvedenom článku 19 ods. 2 na určenie situácie prekážky začatej veci musia byť považované za autonómne (pozri v tomto zmysle, pokiaľ ide o Bruselský dohovor, rozsudok z 8. decembra 1987, *Gubisch Maschinenfabrik*, 144/86, Zb. s. 4861, bod 11).
- 67 Pojmy „rovnaký predmet“ a „rovnaký dôvod“ musia byť definované s prihliadnutím na cieľ článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003, ktorým je predísť nezlučiteľným rozhodnutiam.

- 68 Súdny dvor už v rámci Bruselského dohovoru rozhodol, že predmet konania pozostáva z cieľa návrhu (pozri rozsudok zo 6. decembra 1994, Tatry, C-406/92, Zb. s. I-5439, bod 41). Pre overenie, či dve žaloby uvádzajú rovnaký predmet, treba zohľadniť návrhy žalobcov v každom z konaní (rozsudok z 8. mája 2003, Gantner Electronic, C-111/01, Zb. s. I-4207, bod 26). Okrem toho Súdny dvor vyložil pojem „dôvod“ ako zahŕňajúci skutkový stav a uvádzanú právnu úpravu ako základ návrhu (pozri rozsudok Tatry, už citovaný, bod 39).
- 69 Všetci zainteresovaní, ktorí predložili pripomienky, správne uvádzajú, že nemôže existovať prekážka začatej veci medzi návrhom smerujúcim k nariadeniu predbežných opatrení v zmysle článku 20 uvedeného nariadenia a návrhom vo veci samej.
- 70 Ako Súdny dvor pripomenul v bode 61 už citovaného rozsudku Purrucker, článok 20 nariadenia č. 2201/2003 nemožno považovať za ustanovenie, ktorým sa priznáva právomoc rozhodnúť vo veci samej.
- 71 Okrem toho uplatnenie uvedeného ustanovenia nebráni obrátiť sa na súd, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej. Článok 20 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 predchádza akémukoľvek nebezpečenstvu odporujúcich si rozhodnutí, medzi rozhodnutím nariaďujúcim predbežné opatrenia v zmysle článku 20 tohto nariadenia a rozhodnutím prijatým súdom s právomocou na rozhodnutie vo veci samej, pretože stanovuje, že platnosť opatrení podľa článku 20 ods. 1 uvedeného nariadenia zanikne, len čo súd, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.
- 72 Prekážka začatej veci v zmysle článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 teda môže existovať, iba ak sa pred rôznymi súdmi vedú dve alebo viac konaní, ktoré majú rov-

naký predmet a rovnaký dôvod a ak žalobcovia v týchto rozličných konaniach žiadajú o vyhlásenie rozhodnutia, ktoré by mohlo byť uznané v inom členskom štáte, než je štát súdu, ktorý koná vo veci z dôvodu svojej právomoci na rozhodnutie vo veci samej.

- 73 V tejto súvislosti nemožno stanoviť rozdiel podľa povahy konaní vedených pred týmito súdmi, a to konania o nariadení predbežného opatrenia alebo konania vo veci samej. Ani z pojmu „rozhodnutie“ uvedeného v článku 2 bode 4 nariadenia č. 2201/2003, ani z jeho článkov 16 a 19 týkajúcich sa v uvedenom poradí začatia konania na súde a prekážky začatej veci nevyplýva, že by toto nariadenie robilo takýto rozdiel. Rovnako je to pri ustanoveniach uvedeného nariadenia, ktoré sa týkajú uznania a výkonu rozhodnutí, ako sú jeho články 21 a 23.
- 74 Nakoniec použitie jedného alebo druhého konania môže byť diktované špecifikami vnútroštátneho práva. Komisia sa dovoľáva hypotézy, keď vnútroštátny právny poriadok stanovuje povinnosť začať konanie o nariadení predbežného opatrenia predtým, ako je možné začať konanie vo veci samej.
- 75 Vzhľadom na judikatúru pripomenutú v bode 68 tohto rozsudku a konkrétnejšie už citovanom v rozsudku Gantner Electronic, to čo je dôležité, je teda to, či návrhom žalobcu pred súdom, ktorý začal konať ako prvý, je dosiahnuť rozhodnutie tohto súdu z dôvodu jeho právomoci na konanie vo veci samej v zmysle nariadenia č. 2201/2003.
- 76 Je to porovnanie medzi návrhom žalobcu pred týmto súdom a návrhom žalobcu pred súdom, ktorý začal konať ako druhý, čo umožní druhému uvedenému súdu posúdiť, či existuje alebo neexistuje prekážka začatej veci.

- 77 Ak z predmetu návrhu formulovaného pred súdom, ktorý začal konať ako prvý, a zo skutkových okolností, ktoré uvádza, zjavne vyplýva, že tento návrh neobsahuje nijaký údaj umožňujúci odôvodniť právomoc súdu, na ktorý bol uvedený návrh podaný na rozhodnutie vo veci samej v zmysle nariadenia č. 2201/2003, súd, ktorý začal konať ako druhý, môže prijať záver, že neexistuje prekážka začatej veci.
- 78 Naopak, ak z návrhov žalobcu alebo zo skutkových údajov uvádzaných v návrhu podanom na súd, ktorý začal konať ako prvý, hoci sa tento návrh týka nariadenia predbežných opatrení, vyplýva, že bol podaný na súde, ktorý by na prvý pohľad mohol mať právomoc na rozhodnutie vo veci samej, súd, ktorý začal konať ako druhý, by mal v súlade s článkom 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 prerušiť konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý. Podľa okolností a ak sú splnené podmienky článku 20 tohto nariadenia, súd, ktorý začal konať ako druhý, môže prijať predbežné opatrenia potrebné v záujme dieťaťa.
- 79 Existencia súdneho rozhodnutia nariaďujúceho predbežné opatrenia bez toho, aby v tomto rozhodnutí bolo spresnené, či súd, ktorý nariadil tieto opatrenia, má právomoc na rozhodnutie vo veci samej, nemôže predstavovať dôkaz na podporu námietky prekážky začatej veci a existencie žaloby vo veci samej, pri absencii spresnení týkajúcich sa právomoci súdu, ktorý začal konať ako prvý, a skutkových okolností uvedených v návrhu vo veci samej.
- 80 Súdu, ktorý začal konať ako druhý, však prislúcha samému overiť, či tým, že nariaďuje predbežné opatrenia, rozhodnutie súdu, ktorý začal konať ako prvý, nepredchádza neskoršiemu rozhodnutiu prijatému s lepším poznaním veci a za okolností, ktoré ne-

budú charakterizované naliehavosťou rozhodnutia. Súd, ktorý začal konať ako druhý, musí okrem iného overiť, či existuje procesná jednotnosť medzi návrhom, ktorý je predmetom predbežných opatrení, a návrhom v konaní vo veci samej podaným neskôr.

- 81 V súlade s možnosťami stanovenými jeho vnútroštátnym právom môže súd, ktorý začal konať ako druhý, ak si v dvoch konaniach odporujú rovnakí účastníci, u účastníka, ktorý sa dovoľáva námietky začatej veci, zisťovať existenciu namietaného konania a obsah návrhu. Okrem toho vzhľadom na skutočnosť, že nariadenie č. 2201/2003 je založené na vzájomnej spolupráci a dôvere medzi súdmi, tento súd môže informovať súd, ktorý začal konať ako prvý, o podaní návrhu pred ním, upriamiť pozornosť súdu, ktorý začal konať ako prvý, na prípadnú prekážku začatej veci, vyzvať ho na oznámenie informácií týkajúcich sa návrhu vo veci, ktorého koná, a zaujatie stanoviska k jeho právomoci v zmysle nariadenia č. 2201/2003, alebo na oznámenie akéhokoľvek v tejto súvislosti už prijatého rozhodnutia. Nakoniec súd, ktorý začal konať ako druhý, sa môže obrátiť na centrálny orgán svojho členského štátu.
- 82 Ak napriek úsiliu vynaloženému súdom, ktorý začal konať ako druhý, tento súd ne-disponuje žiadnym dôkazom preukazujúcim existenciu návrhu podaného pred iným súdom a umožňujúcim určiť predmet a dôvod tohto návrhu a týkajúcim sa najmä preukázania právomoci iného súdu konajúceho v súlade s nariadením č. 2201/2003, prislúcha mu po dobe primeranej na čakanie na odpovede na formulované otázky pokračovať v skúmaní návrhu, ktorý mu bol podaný.
- 83 Trvanie tejto primeranej doby na čakanie musí byť súdom určené najmä v závislosti od záujmu dieťaťa. Skutočnosť, že ide o dieťa v útľom veku, je kritériom, ktoré v tejto súvislosti treba zohľadniť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2008, Rinau, C-195/08 PPU, Zb. s. I-5271, bod 81).

- 84 Treba pripomenúť, že nariadenie č. 2201/2003 má za cieľ v najlepšom záujme dieťaťa umožniť súdu, ktorý je mu najbližší, a ktorý preto najlepšie pozná jeho situáciu a stav jeho vývoja, prijať potrebné rozhodnutia.
- 85 Nakoniec treba zdôrazniť, že podľa článku 24 nariadenia č. 2201/2003 právomoc súdu členského štátu pôvodu sa nesmie skúmať. Ak teda článok 19 ods. 2 uvedeného nariadenia stanovuje, že v prípade prekážky začatej veci má súd, ktorý začal konať ako druhý, prerušiť konanie, je to práve preto, aby súd, ktorý začal konať ako prvý, mohol rozhodnúť o svojej právomoci.
- 86 Z súhrnu týchto úvah vyplýva, že na položené otázky treba odpovedať takto:
- ustanovenia článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 nie sú uplatniteľné, ak súd jedného členského štátu, ktorý začal konať ako prvý vo veci úpravy rodičovských práv a povinností, koná len vo veci nariadenia predbežných opatrení v zmysle článku 20 tohto nariadenia a súd iného členského štátu, ktorý má právomoc podľa toho istého nariadenia na rozhodnutie vo veci samej, koná ako druhý o návrhu na tú istú úpravu, či už dočasne, alebo s konečnou platnosťou,
 - skutočnosť, že súd členského štátu začal konať v rámci konania o nariadení predbežných opatrení alebo že rozhodnutie bolo prijaté v rámci takého konania a že zo žiadneho údajov podaného návrhu alebo prijatého rozhodnutia nevyplýva, že súd konajúci o nariadení predbežných opatrení má právomoc v zmysle nariadenia č. 2201/2003, nevyhnutne nemá za dôsledok vylúčenie záveru, že existuje, ako to prípadne umožňuje vnútroštátne právo tohto členského štátu, návrh vo veci samej spojený s návrhom na nariadenie predbežných opatrení a obsahujúci

údaje smerujúce k preukázaniu, že konajúci súd má právomoc v zmysle tohto nariadenia,

- ak napriek úsiliu vynaloženému súdom, ktorý začal konať ako druhý, s cieľom informovať sa u účastníka konania, ktorý sa dovoľáva prekážky začatej veci, pred súdom, ktorý začal konať ako prvý, a pred centrálnym orgánom, súd, ktorý začal konať ako druhý, nedisponuje žiadnym dôkazom umožňujúcim určiť predmet a dôvod návrhu podaného pred iným súdom a týkajúcim sa najmä preukázania právomoci tohto súdu podľa nariadenia č. 2201/2003 a ak si vzhľadom na osobitné okolnosti záujem dieťaťa vyžaduje prijatie rozhodnutia, ktoré by bolo možné uznať v iných členských štátoch, než je členský štát súdu, ktorý začal konať ako druhý, tomuto súdu prislúcha po dobe primeranej na čakanie na odpovede na formulované otázky pokračovať v skúmaní návrhu, ktorý mu bol podaný. Trvanie tejto primeranej doby musí zohľadňovať prvoradý záujem dieťaťa s prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci.

O trovách

- ⁸⁷ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Ustanovenia článku 19 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, nie sú uplatniteľné, ak súd jedného členského štátu, ktorý začal konať ako prvý vo veci úpravy rodičovských práv a povinností, koná len vo veci nariadenia predbežných opatrení v zmysle článku 20 tohto nariadenia a súd iného členského štátu, ktorý má právomoc podľa toho istého nariadenia na rozhodnutie vo veci samej, koná ako druhý o návrhu na tú istú úpravu, či už dočasne, alebo s konečnou platnosťou.

Skutočnosť, že súd členského štátu začal konať v rámci konania o nariadení predbežných opatrení alebo že rozhodnutie bolo prijaté v rámci takého konania a že zo žiadneho údaja podaného návrhu alebo prijatého rozhodnutia nevyplýva, že súd konajúci o nariadení predbežných opatrení má právomoc v zmysle nariadenia č. 2201/2003, nevyhnutne nemá za dôsledok vylúčenie záveru, že existuje, ako to prípadne umožňuje vnútroštátne právo tohto členského štátu, návrh vo veci samej spojený s návrhom na nariadenie predbežných opatrení a obsahujúci údaje smerujúce k preukázaniu, že konajúci súd má právomoc v zmysle tohto nariadenia.

Ak napriek úsiliu vynaloženému súdom, ktorý začal konať ako druhý, s cieľom informovať sa u účastníka konania, ktorý sa dovoľáva prekážky začatej veci, pred súdom, ktorý začal konať ako prvý, a pred centrálnym orgánom, súd, ktorý začal konať ako druhý, nedisponuje žiadnym dôkazom umožňujúcim určiť predmet a dôvod návrhu podaného pred iným súdom a týkajúcim sa najmä preukázania právomoci tohto súdu podľa nariadenia č. 2201/2003 a ak si vzhľadom na osobitné okolnosti záujem dieťaťa vyžaduje prijatie rozhodnutia, ktoré by bolo možné

uznať v iných členských štátoch, než je členský štát súdu, ktorý začal konať ako druhý, tomuto súdu prislúcha po dobe primeranej na čakanie na odpovede na formulované otázky pokračovať v skúmaní návrhu, ktorý mu bol podaný. Trvanie tejto primeranej doby musí zohľadňovať prvoradý záujem dieťaťa s prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci.

Podpisy